اختراع‌هایی که ساختند، بدون آنکه بدانند چه می‌سازند

۵ بند برای ۱ هفته ۴ هفته ۴ بندر ۴ شنبه ۴ مهر ۱۴۰۲ — ۱۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ — ۴ October 2023 — 4 Bandar Monday

مهندس/ مهندس مرتضی حاج‌نوری

مهندس مرتضی حاج‌نوری در گفت‌وگو با «بندر» از ساخت دستگاه‌هایی سخن گفت که قرار بود برای کاری دیگر ساخته شوند و سرانجام در کارگاه‌های کوچک و بزرگ سر از کار درآوردند. او این روزها مشاور چند کارگاه در شهرک صنعتی نارون است و می‌گوید بسیاری از این دستگاه‌ها هیچ‌گاه به مرحله تولید نرسیدند و همین ناتمامی، به گفته او، بهترین درس را به مهندسان جوان داده است.

حاج‌نوری در گفت‌وگو با «بندر» گفت: «ما دستگاهی ساختیم برای بستن بطری‌های شیشه‌ای با نوار چسب. قرار بود ظرف یک سال به بازار برود. سه ماه بعد فهمیدم کارگاه دیگری همان ایده را با پیچ می‌بندد و هزینه‌اش نصف ماست. ما ۱۸ ماه کار کردیم و آن ماه تمام شد. نه ما ضرر کردیم و نه کسی از ما خرید. این ماجرا به من یاد داد که پیش از ساختن، باید بپرسم چه کسی قرار است با این دستگاه کار کند و چه مشکلی را حل می‌کند.»

او می‌گوید بسیاری از طرح‌ها از نیاز واقعی کارگر آغاز نمی‌شوند و از تصور مهندس درباره کار کارگر آغاز می‌شوند. به گفته او، در یکی از کارگاه‌های همکار، کارگر سال‌ها با دستی پیچ‌گوشتی پیچ می‌بست و مهندس فکر می‌کرد دستگاه باید سرعت را دو برابر کند. وقتی دستگاه ساخته شد، کارگر گفت سرعت برایش مهم نیست و می‌خواهد دستش خسته نشود. این جمله تمام مسیر طراحی را عوض کرد.

حاج‌نوری از ۱۲ دستگاه نام برد که در سال‌های اخیر ساخته شده‌اند و هیچ‌کدام به تولید انبوه نرسیده‌اند. از دستگاه جوش نقطه‌ای برای ورق فلز تا سامانه ثبت زمان کارگران با کارت مغناطیسی. او گفت هزینه ساخت این دستگاه‌ها میان ۴۰ تا ۱۲۰ میلیون تومان بوده و در بسیاری از کارگاه‌های کوچک هنوز روی میز کار خاک می‌خورند. او افزود که برای هر دستگاه ناتمام، دست‌کم یک کارگر آموزش دیده و یک تعمیرکار آشنا وجود دارد که نشان می‌دهد دانش عملی چگونه منتقل شده است.

(مهندس/ نازنین مرادی)

مهندس مرتضی حاج‌نوری در پایان تأکید کرد که هیچ‌یک از این دستگاه‌ها را نمی‌فروشد و تمام طراحی‌ها را رایگان در اختیار کارگاه‌های کوچک قرار می‌دهد. به گفته او، اگر یک کارگر بتواند با یک پیچ‌گوشتی کار خود را بهتر انجام دهد، ما موفق شده‌ایم. او گفت دفتر کارگاه او در خیابان نارون پلاک ۶۴ باز است و هر پنجشنبه صبح کارگران می‌توانند بدون نوبت وارد شوند و ایده خود را مطرح کنند.

۱۲ دستگاه که ساخته شدند اما هرگز به تولید نرسیدند

مهندس مرتضی حاج‌نوری در گفت‌وگو با «بندر»